Voortgangsrapportage 2021 beleidsprogramma circulair textiel 2020 – 2025
Zoals in 2020 toegezegd in het beleidsprogramma circulair textiel, dat in samenwerking met partijen uit de keten tot stand gekomen is, informeer ik u na een jaar over de voortgang van het textielbeleid. Ik ga zoals toegezegd in op een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel, de Denim Deal, e-commerce, communicatie richting consumenten, microplastics, logo's op bedrijfskleding, monitoring en de effecten van de circulaire economie op ontwikkelingslanden. Ook kom ik terug op een aantal moties, te weten, de motie Kröger over het opnemen van de recyclebaarheid van kleding en schoenen in de aanbestedingsregels van Defensie en hulpdiensten[1], de motie Dik-Faber over de gronden waarom textiel geschikt is voor recycling explicieter te bepalen en vast te leggen in het Landelijk Afvalbeheerplan[2], de motie Dik-Faber/van Eijs over het invoeren van een UPV voor textiel[3] en de motie Dik-Faber om in te zetten voor Europese fondsen die de Nederlandse ambities op textiel ondersteunen.[4]

Deze voortgangrapportage is opgebouwd langs de drie lijnen van het beleidsprogramma, die over de verschillende fases in de keten gaan. Lijn I gaat over de ontwerp- en productiefase, lijn II over de aanschaf- en gebruiksfase en lijn III over de afdankfase. Maar om te beginnen ga ik in op de link met het Europese textielbeleid en de monitoring van de doelen van het textielbeleid.

Europese textielstrategie
Het beleidsprogramma circulair textiel is in de eerste plaats gericht op de Nederlandse markt. De Nederlandse markt is echter onderdeel van internationale textielindustrieketens en daarom is het van belang in te spelen op internationale ontwikkelingen. Ook zijn er bepaalde zaken die simpelweg niet op nationaal niveau geregeld kunnen worden. De Europese Commissie heeft aangekondigd in het derde kwartaal van 2021 een Europese Textielstrategie te presenteren die erop gericht is innovatie en hergebruik in de sector te stimuleren en het fenomeen van *fast fashion* tegen te gaan. Nederland ziet op veel gebieden kansen om in Europees verband in te zetten op verduurzaming van de textielketen. De volgende punten acht Nederland van belang. Europese regelgeving en richtlijnen zijn uitermate geschikt om producteisen (Ecodesign richtlijn) te stellen, bijvoorbeeld door een bepaald percentage gerecycled materiaal in nieuwe producten te verplichten en gevaarlijke stoffen in textielproductie uit te faseren (REACH-wetgeving). Voor het tegengaan van de afgifte van microplasticvezels uit (synthetisch) textiel zou een Europese wettelijke norm voor de maximaal toegestane afgifte een effectief middel zijn. Ook zou ik graag onderzoek naar een Europees verplicht duurzaamheidslabel voor kleding zien, naast het huidige materiaallabel, om de consument bij aankoop inzicht te geven in de duurzaamheid van hun aankoop.[5] Voorts werkt de Europese Commissie momenteel aan een materialenpaspoort voor bepaalde productgroepen, waarin alle gegevens over een product kunnen worden verzameld. Textiel en kleding zou een geschikte productgroep hiervoor zijn, en een dergelijk paspoort zou tot meer hergebruik en meer en betere recycling kunnen leiden. Ook werkt de Europese Commissie op een verbod op de vernietiging van onverkochte goederen, waarbij textiel als prioritaire sector uitgewerkt kan worden. Een EU-breed monitoringsysteem voor de textielketen zou veel inzicht opleveren over de voortgang van de transitie naar circulair textiel en ondersteunen bij eventuele bijsturing.

Om de kledingindustrie structureel te veranderen is het belangrijk om niet alleen aandacht te besteden aan circulaire thematiek, maar de verbinding te zoeken met sociale thema's, zoals leefbaar loon en inkooppraktijken van kledingbedrijven. Daarom vinden de minister voor BHOS en ik het belangrijk dat een Europese Textielstrategie ook sociale thema's bevat, dat het verandering moet proberen te bewerkstelligen in productielanden en de verbinding moet zoeken met andere relevante beleidsontwikkelingen, zoals het initiatief van Eurocommissaris Reynders (Justitie en Consumentenzaken) op het gebied van duurzaam ondernemingsbestuur, waar gepaste zorgvuldigheid onderdeel van uitmaakt.

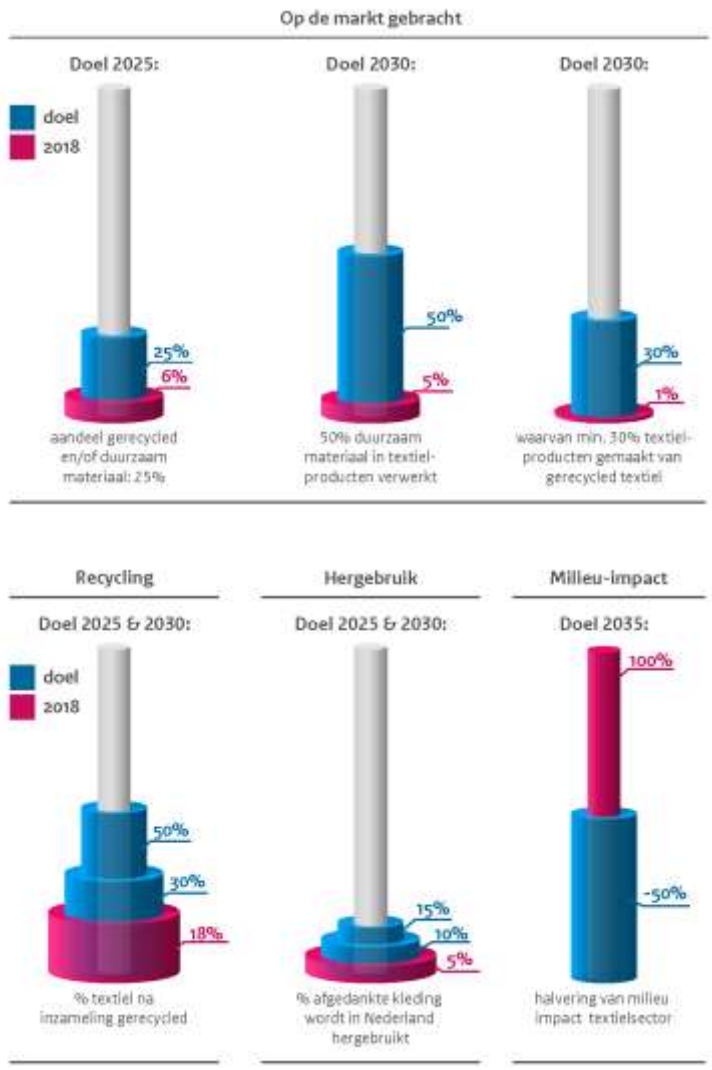
Bovenstaande punten heb ik in gesprekken ingebracht bij de Europese Commissie. Ook zoek ik de samenwerking met andere lidstaten. Dit doe ik onder andere via individuele gesprekken en een rondetafelgesprek met lidstaten over dit onderwerp te organiseren. Zowel bij deze gesprekken als bij de gesprekken met de Europese Commissie neem ik nadrukkelijk de motie Dik-Faber[3] mee, die

[1] Kamerstukken II, 2020-2021 32 852, nr. 121
[2] Kamerstukken II, 2020-2021, 35 570 XII, nr. 42
[3] Kamerstukken II, 2020-2021, 35 570 XII, nr. 48
[4] Kamerstukken II, 2020-2021, 328 52, nr. 127
[5] Naar aanleiding van de motie Dik-Faber en Eijs, Kamerstukken II, 2018-2019, 32 852 nr. 90

de regering verzoekt in te zetten op een gesloten keten in Europa, inclusief producentenverantwoordelijkheid. De motie roept ook op ons in te zetten voor ondersteuning uit fondsen. Ik zie mogelijkheden om voor de financiering van een hub voor de recycling van textiel en plastic gebruik te maken van de Recovery and Resilience Facility (RFF) van de Europese Commissie. Het is echter aan het nieuwe kabinet om te besluiten welke ambtelijk voorbereide voorstellen op te nemen in het nationale Recovery and Resilience plan. Andere mogelijkheid waar partijen gebruik van kunnen maken zijn de calls uit het werkprogramma van *Horizon Europe.*

Doelen en monitoring
In het beleidsprogramma heb ik de tussenstappen benoemd op weg naar een circulaire textielketen in 2050. Samen met de partners uit de textielketen is besloten om een doelstelling voor producthergebruik toe te voegen, waar in stappen naartoe wordt gewerkt. Van 5% nu groeien we toe naar 10% en 15% tegen 2025 en 2030.

Om de voortgang op de doelen van het beleidsprogramma te meten, is voor elk van de doelstellingen een set indicatoren ontwikkeld die inzicht geeft in de textielketen. Zo is er inzicht in de productiefase, de aanschaf- en gebruiksfase, de afdanking, sortering en recycling, en hergebruik. De indicatoren worden gebruikt om de voortgang gedurende de looptijd van het beleidsprogramma te monitoren en eventueel bij te sturen. Om te beginnen is voor 2018 een nulmeting uitgevoerd. Deze nulmeting vindt u in de bijlage. De uitkomsten van deze nulmeting staan kort in onderstaande figuur per doelstelling weergegeven, evenals de nieuwe hergebruiksdoelstelling. Voor de doelen voor de ecologische voetafdruk en een volledig circulaire economie zijn nog geen indicatoren geformuleerd. De volgende monitoring zal over 2020 zijn, het startjaar van het beleidsprogramma, en ontvangt uw Kamer dus in 2022. Vanwege dataverzameling en doorlooptijden van rapportage vindt monitoring twee jaar na het gerapporteerde jaar plaats. De tussentijd zal worden gebruikt om de monitoringssystematiek te verbeteren.

Vorig jaar stuurde ik u als bijlage bij het beleidsprogramma de Massabalans Textiel 2018. Deze had betrekking op het textiel dat wordt ingezameld bij huishoudens. Ook bedrijven gebruiken textiel in bijvoorbeeld werkkleding of linnengoed. Om ook een beter beeld te krijgen van hoe afdanking, inzameling en verwerking van bedrijfsmatig textiel verloopt gaat Rijkswaterstaat binnen het programma Meer en Beter Recyclen een Massabalans bedrijfsmatig textiel laten opstellen. Ik verwacht deze resultaten eind 2021.

I – Ontwerp en productiefase: naar duurzame producten

Een groot deel van de ecologische voetafdruk van de textielsector komt voort uit de productiefase. Tijdens de levensduur van een kledingstuk zorgt het verkrijgen van de grondstoffen en de productie voor 89 procent van de CO_2-uitstoot, 90 procent van het energieverbruik en 85 procent van het waterverbruik.[6] Het gebruik van duurzaam en gerecycled materiaal vermindert de ecologische voetafdruk. In een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, die in 2020 in het beleidsprogramma circulair textiel werd aangekondigd, worden prikkels ingebouwd om het aanbod van duurzaam en gerecycled materiaal te vergroten. De Denim Deal draagt bij aan het vergroten van de vraag naar gerecycled materiaal. Daarnaast is het van belang inzichtelijk te maken welke impact deze ontwikkelingen hebben op productielanden. Op deze punten ga ik hieronder in.

<u>Contouren uitgebreide producentenverantwoordelijkheid</u>

Het afgelopen jaar hebben brancheorganisaties Modint en INretail een voorstel voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) uitgewerkt. Daarnaast is een onderzoek uitgevoerd door Rebel Group naar de mogelijke invulling van de UPV voor textiel (dit vindt u in de bijlage). Een UPV is een belangrijke stap in het verduurzamen van de textielketen, omdat het waarborgt dat

[6] Royal Haskoning DHV, Monitoring beleidsprogramma circulair textiel, 2021

producten aan het einde van hun leven zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet, door producenten ook verantwoordelijk te maken voor de afvalfase van de producten die zij op de markt brengen.

Op basis van het voorstel van de brancheorganisaties, raadpleging van het netwerkoverleg circulair textiel en het onderzoek van Rebel Group ben ik tot een aantal voorgenomen contouren voor een UPV textiel gekomen. Dit is een eerste stap in het vormgeven van de UPV. Hiermee voldoen ik aan de motie Dik-Faber/van Eijs[7] die verzoekt om regelgeving voor een UPV uit te werken. De contouren omvatten de volgende onderdelen:

- Verantwoordelijkheden en doelstellingen voor producenten worden vastgelegd in een AMvB die per 2023 in werking moet treden met de mogelijkheid voor producenten om deze gezamenlijk uit te voeren met een algemeenverbindendverklaring (AVV). Inwerkingtreding in 2023 wordt realistisch geacht na het doorlopen van een internetconsultatie, advies van de Raad van State en besluitvorming van het kabinet.
- De UPV heeft betrekking op de productgroepen: consumentenkleding, bedrijfskleding en huishoud- en woningtextiel;
- Doelstellingen worden gemeten t.o.v. de hoeveelheid jaarlijks afgedankt textiel;
- Doelstellingen voor 2025:
    - 50% van afgedankte textiel wordt opnieuw ingezet voor producthergebruik of recycling;
    - Daarvan is ten minste 20%(-punt) hergebruik, de overige 30%(-punt) mag worden behaald met recycling of hergebruik;
    - Van het hergebruik deel wordt 10%(-punt) in Nederland hergebruikt;
    - Van het gerecyclede deel wordt 25% vezel-tot-vezel gerecycled.
- Doelstellingen voor 2030:
    - 75% van afgedankte textiel wordt opnieuw ingezet via producthergebruik of recycling;
    - Daarvan wordt 25%(-punt) hergebruikt, overige 50%(-punt) mag worden behaald met recycling of hergebruik;
    - Van het hergebruik deel wordt 15%(-punt) in Nederland hergebruikt;
    - Van het gerecyclede deel wordt 33% vezel-tot-vezel gerecycled.

De AMvB voorziet de UPV van een verplicht karakter. Doelstellingen zijn op deze manier wettelijk vastgelegd en de overheid kan handhavend optreden. De branche heeft aangegeven voornemens te zijn daarnaast ook een algemeenverbindendverklaring (AVV) op te richten om zo collectief invulling te geven aan hun verantwoordelijkheid. De brancheorganisaties willen bij de inrichting van de UPV tot een systeem van tariefdifferentiatie komen om extra beweging in de sector te bewerkstelligen.

Deze voorgenomen hoofdlijnen vormen een belangrijk begin voor het invoeren van de UPV. De UPV wordt komende tijd in overleg met de belanghebbende partijen verder vormgegeven, waarbij onderwerpen als specifieke uitzonderingen, tarifering en tariefdifferentiatie, het goed meenemen van e-commerce en de governance-structuur verder worden uitgewerkt.

<u>Denim Deal</u>
Diverse partijen uit de denimketen hebben de krachten gebundeld om meer post-consumer gerecycled katoen in hun producten te gebruiken. Op 29 oktober 2020 is de Denim Deal ondertekend met onder andere denimmerken, retailers, de textielafvalverwerkers, de vervezelaars/spinners, weverijen, productiebedrijven, de gemeenten Amsterdam en Zaanstad, de Metropoolregio Amsterdam en de minister van Economische Zaken en Klimaat. Ik heb u hierover bericht in de brief over de ondertekening van de Denim Deal.[8] Sinds eind oktober hebben zes nieuwe partijen zich aangesloten bij de Denim Deal: 247 Jeans, JOG (Jeans Centre en Garcia), AGI Denim, PVH (o.a. Calvin Klein, Tommy Hilfiger), The Movement en Remokey. Zij sluiten zich aan bij eerdere deelnemers als Scotch & Soda, Kuyichi en MUD Jeans.

[7] Kamerstukken II, 2020-2021, 35 570 XII, nr. 48
[8] Kamerstukken II, 2020-2021, 33042 nr. 106

Impact productielanden

In het beleidsprogramma is aandacht voor de gevolgen van Nederlandse inspanningen op circulair textiel in productielanden. Na een eerste verkenning door Circle Economy[9] onderzoekt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) op verzoek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken de (mogelijke) effecten van een transitie in Nederland naar een circulaire economie op lage- en middeninkomenslanden, en kijkt daarbij specifiek naar de kleding- en textielketen. Dit deelonderzoek kent drie delen. Deel 1 van het onderzoek richt zich op het in kaart brengen van de productie en handel van door Nederland geïmporteerd textiel, en de exportstromen uit Nederland. Deel 2 richt zich op positieve en negatieve sociaaleconomische en milieueffecten van de toenemende katoenproductie in West-Afrikaanse landen, inclusief de rol die Nederland hierin speelt. Daarnaast analyseert het PBL de effecten van post-consumptie textielstromen uit Nederland op lage- en middeninkomenslanden. Deel 3 zal kijken wat de impact is van het Nederlandse circulair textielbeleid op milieu-, arbeidsomstandigheden en inkomen in de kleding- en textielketen. Het PBL is reeds begonnen met het onderzoek en verwacht in juni het eindrapport op te leveren. Een policy brief van het bredere onderzoek van het ministerie van Buitenlandse zaken, waarin bevindingen van meerdere sectoren waaronder textiel worden meegenomen, wordt verwacht aan het einde van dit 2021.

Dutch Circular Textile Valley

De Dutch Circular Textile Valley (DCTV) is een krachtenbundeling van expertorganisaties Modint, Circle Economy, Fashion for Good, MVO Nederland, het Groene Brein en ABN Amro. IenW verstrekt DCTV subsidie om hen te ondersteunen in hun rol bij het versnellen van de transitie naar circulair textiel. De DCTV is een van de icoonprojecten binnen de Transitieagenda Consumptiegoederen en profileert zich als één centraal punt in de transitie naar circulair textiel, waar ondernemers en andere partijen uit de circulaire textielketen met hun uitdagingen terecht kunnen. Zo heeft de DCTV in 2020 ruim 50 initiatieven uit de sector gesproken over hun vragen (veelal omtrent financiering, contacten en klantvorming) en doorverwezen naar kennis en contacten binnen het netwerk.

Ook verzorgt de DCTV kennisuitwisseling tussen de vier circulair textiel regiohubs in Twente, Gelderland, regio Amsterdam en regio Tilburg. Er zijn veel regionale initiatieven op het gebied van circulair textiel. Zo is de metropoolregio Amsterdam onderdeel van het Europese project Reflow, waarin zes steden inzetten op beter met grondstoffen omgaan. Amsterdam focust daarbij op textiel met als uiteindelijke doel om het ingezamelde textiel in de regio zo veel mogelijk circulair in te zetten of te verwerken. Zes koplopende bedrijven hebben begin 2021 het Circular Textile Lab Twente geopend waar op grote schaal innovaties voor het recyclen van kleding kan worden onderzocht.

Het kan een uitdaging zijn om duurzame en circulaire businessmodellen sluitend te krijgen, de DCTV heeft daarom gerichte ondersteuning geboden aan een zevental kansrijke initiatieven uit de sector met bijvoorbeeld toegang tot financiering en introducties binnen het netwerk. Deze zeven initiatieven zijn SaxCell (chemische recycling van katoen), Lena Library (kleding lenen), de Denim Deal, DCCT (een initiatief van de Zaanstad samen met de ontwikkelaar van de van de FibreSort, een machine die afgedankte kleding op materiaal kan sorteren), Fast Feet Grinded (demonteren van afgedankte sportschoenen), Ioniqa (chemische recycling van PET) en REMO (label- & communicatie platform voor recycled content).

Beleidscoherentie met IMVO-beleid

In het beleidsprogramma circulair textiel gaf ik aan erop toe te zien dat de initiatieven uit deze brief en de herziening van het IMVO-beleid elkaar aanvullen. In de nota 'Van Voorlichten tot Verplichten' heeft het kabinet het nieuwe IMVO-beleid gepresenteerd[10], bestaand uit een doordachte mix van verplichtende en vrijwillige maatregelen, met een brede gepaste zorgvuldigheidsverplichting als kernelement. Het kabinet heeft een sterke voorkeur voor een Europese brede gepaste zorgvuldigheidsverplichting uit oogpunt van een gelijk speelveld en een grotere effectiviteit van beleid. Uw Kamer is op 11 februari 2021 geïnformeerd over de voortgang

[9] Exploring the global environmental and Socio-economic effects of pursuing a circular economy, Circle Economy, 2020
[10] Kamerstukken II, 2020-2021. 26 485, nr. 337

van de uitvoering van de beleidsnota.[11] Door beide ministeries wordt er wederom zorg voor gedragen dat deze initiatieven elkaar aanvullen.

II. Aanschaf-en gebruiksfase: naar verantwoord gebruik
Consumenten, zoals wij allen, kunnen grote invloed uitoefenen door wat en hoeveel we kopen, of niet kopen, en hoe we voor onze kleding zorgen. Als iedereen drie nieuwe kledingstukken minder koopt per jaar zou dat bijvoorbeeld al 970 kiloton CO_2 schelen.[12] De impact daarvan moet niet onderschat worden en daarom besteed ik ook aandacht aan de rol van consumenten, hun (online) koopgedrag en gebruik van kleding. Daarnaast levert het Rijk ook een eigen bijdrage door maatschappelijk verantwoord in te kopen.

Consumenten en gedrag
In 2020 heb ik een gedragsonderzoek laten uitvoeren op het gebied van kleding waarin kansrijke gedragsinterventies zijn geformuleerd. Dit onderzoek vindt u als bijlage bij deze voortgangsrapportage. De inzichten worden gebruikt voor de ontwikkeling van een campagne op het gebied van tweedehands kleding kopen, verkopen en ruilen, die na de zomer van start gaat. Deze campagne wordt ondersteund door de klimaatcampagne 'Iedereen doet wat'. Mijn doel is om consumenten bewust te maken van de impact van *fast fashion* en te laten zien dat tweedehands een goed alternatief is voor nieuwe kleding.

Ook de Dutch Sustainable Fashion Week doet veel om bewustwording over duurzame mode bij consumenten te creëren. Ook in 2020 heeft de Dutch Sustainable Fashion Week, dit keer overwegend digitaal, duurzame innovaties en designers onder de aandacht gebracht om zo de toegankelijkheid en zichtbaarheid van duurzame mode te vergroten. Er werd aandacht besteed aan het recyclen van spijkerbroeken, kleding repareren en ruilen, tweedehands en vintage, en er werden duurzame en circulaire startups uitgelicht. De Dutch Sustainable Fashion Week ondersteun ik daarom ook dit jaar weer financieel.

E-commerce
Webwinkels maken als gevolg van de coronacrisis een enorme groei door. Tegelijkertijd heeft online bestellen (net als aankopen in de winkel) ook negatieve effecten, bijvoorbeeld het grote aantal gemaakte kilometers door bestelbusjes, het verpakkingsafval en het hoge aantal onnodige (retour)zendingen. Ik besteed daarom aandacht aan duurzaam online bestellen in de 'Iedereen doet wat' campagne. Ik verken daarnaast samen met de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat beleidsopties om de nadelige effecten van online koop- en verkoopgedrag te verminderen.[13] Ik richt mij hierbij specifiek op het tegengaan van massale retourzendingen. Door middel van een gedragsonderzoek bij consumenten bekijken we welke interventies het aantal onnodige retourzendingen kunnen verminderen. Hierbij wordt gekeken naar mogelijke interventies die webwinkels kunnen implementeren en die de overheid kan invoeren. Ook wil ik eventuele interventies toetsen bij verschillende typen webwinkels, rekening houdende met ongewenste neveneffecten en Europeesrechtelijke kaders. Voor het einde van 2021 wordt uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek en eventuele vervolgstappen.

Microplastics uit textiel
Afgelopen jaar zijn in het netwerk "Microplasticvezels uit kleding" bestaande uit brancheorganisaties, kennisorganisaties, waterschappen en rioolwaterzuiveringsinstallaties, en maatschappelijke organisaties uit de textielketen mogelijke stappen verkend die leiden tot vermindering van afgifte van microplasticvezels uit kleding in het milieu. Als eerste stap wordt er door TNO gewerkt aan een betrouwbare en uniforme meetmethode voor microplastics uit kleding. Deze uniforme meetmethode kan als basis dienen voor een norm voor (wettelijk toegestane) maximale afgifte van microplasticvezels uit synthetische textielsoorten. De wens voor deze norm heb ik bij de Europese Commissie onder de aandacht gebracht. Ook zijn in samenwerking met Milieu Centraal en het netwerk communicatieboodschappen opgesteld met praktische adviezen voor consumenten die alle deelnemers van het netwerk kunnen uitdragen. Uw Kamer ontvangt binnenkort een brief over de bredere aanpak van microplastics.

Inkoop overheden

[11] Kamerstukken II, 2020-2021, 26 485, nr. 364
[12] Bron: Milieu Centraal.
[13] Zoals toegezegd in Kamerstukken II, 2020-2021, 32852 nr. 133

In het navolgende ga ik, mede namens de staatssecretaris van Defensie, onder meer als beheerder van de categorie Bedrijfskleding Rijk, in op het inkoopbeleid. Tevens geef ik hiermee invulling aan de motie Kröger over het opnemen van de recyclebaarheid van kleding en schoenen in de aanbestedingsregels van Defensie en hulpdiensten.[14] Eerder heb ik uw Kamer geïnformeerd dat Defensie, mede op grond van het Rijksbeleid duurzaam inkoopt.[15] Zo zijn recentelijk de uniformen van de Douane door de categorie Bedrijfskleding Rijk ingekocht, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van duurzame materialen, zoals gerecycled polyester en organisch katoen. De voormalige uniformen komen terecht in de retourstromen die ooit door Defensie zijn opgestart en ingericht. Daarmee levert Defensie niet alleen een bijdrage aan een circulaire economie, het recycleproces kleding en textiel Rijksbreed genereert ook nu jaarlijks inkomsten voor het Rijk en reduceert aanzienlijk de kosten voor afvalverwerking. Het Rijk heeft zichzelf via het Categorieplan Bedrijfskleding Rijk tot doel gesteld om waar mogelijk vanaf 2022 bedrijfskleding in te kopen met minimaal 10 procent *post-consumer* recycled content. Door langdurige relaties met leveranciers aan te gaan, kan duurzame innovatie mogelijk worden gemaakt. Defensie stelt aan kleding en schoenen voor operationeel gebruik, naast eisen aan het hergebruik van textiel en de controle op het productieproces, ook hoge eisen aan bijvoorbeeld draagcomfort en bescherming. Dat geldt ook voor kleding en schoenen die worden ingekocht door de categorie Bedrijfskleding Rijk. Voor Defensie-specifieke inkoop moet uiteraard evenwicht zijn met de operationele belangen van de krijgsmacht. De kennis en ervaring die de afgelopen jaren hiermee is opgedaan wordt gedeeld met andere overheidsorganisaties zoals gemeenten, provincies en waterschappen via buyersgroepen. Afgelopen jaar is een groep opgericht voor de inkoop van BOA-kleding.

Ook de hulpdiensten hebben ambitie voor het circulair maken van hun bedrijfskleding. Het gebruik van PFAS-stoffen zoals PFOA (die dienen te voldoen aan Europese normen) in met name de bluskleding van de brandweer, zorgt ervoor dat de kleding niet geschikt kan worden gemaakt voor recycling. Ook kunnen de productie en het onderhoud een grote milieu-impact hebben, en hebben de gebruikte stoffen mogelijk schadelijke effecten op de gezondheid.[16] Zoals ik u eerder heb geïnformeerd werkt Nederland samen met een aantal andere landen aan een Europese restrictie op het gebruik van PFAS in niet-essentiële toepassingen. Daarbij wordt ook gekeken of er geschikte alternatieven zijn voor deze stoffen in de kleding van bijvoorbeeld hulpdiensten.[17]

III Afdankfase
In een circulaire textielketen wordt al het afgedankte textiel ingezameld en zo hoogwaardig mogelijk hergebruikt of gerecycled. In 2025 moet – op basis van de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen – textiel gescheiden worden ingezameld in heel Europa. Een UPV, zoals eerder in deze voortgangsrapportage beschreven gaat naar verwachting veel bijdragen aan de hoogwaardige verwerking van textiel. Hieronder informeer ik u over het onderzoek naar het innovatiesysteem textiel en projecten om de kwaliteit van het ingezamelde textiel te verbeteren.

<u>Innovatiesysteemanalyse textiel</u>
Nadat kleding is afgedankt zijn er verschillende mogelijkheden om de materialen zo veel mogelijk te benutten. De Universiteit Utrecht heeft de drie meest ontwikkelde paden voor afgedankt textiel geanalyseerd (zie bijlage): hergebruik van gedragen kleding, mechanische recycling, en chemische recycling. Het hergebruiken van gedragen kleding heeft volgens de onderzoekers al meer vorm gekregen dan de andere paden en de inspanningen van de overheid zouden zich daarom voornamelijk op mechanische en chemische recycling moeten richten. Deze paden zijn veelbelovend maar zijn nog geen rendabel alternatief voor *virgin* vezels. Ook zien de onderzoekers dat er weinig nieuw textiel met gerecyclede textiele vezels op de markt wordt gebracht vanwege een laag aanbod van garens en doek met gerecyclede content vanwege beperkt aanbod van gerecyclede vezels, te lage kwaliteit en een te hoge prijs. Tegelijkertijd investeren recyclingbedrijven niet in innovatie en opschaling omdat er onvoldoende vraag is vanuit de textielindustrie.

Het advies van de onderzoekers is om dit te doorbreken door vraag te creëren voor gerecyclede vezels door eigen inkoopbeleid, het sluiten van green deals zoals de Denim Deal, een labelsysteem voor kleding dat de circulariteit van een product aantoont, het invoeren van heffingen binnen de

[14] Kamerstukken II, 2020-2021 32 852, nr. 121
[15] 2021D15730, van 28 april 2021
[16] Bron: NY Times
[17] Kamerstukken II, 2020-201, 28 089, nr. 179

UPV, het verplicht invoeren van een minimaal percentage recyclaat in nieuwe producten (het liefst op EU-niveau) en indien verandering uitblijft eventueel op nationaal niveau wetgeving in te voeren. Ook is het van belang te investeren in recyclingfaciliteiten met financiële middelen, kennisuitwisselingen, coördinatie van innovatieve activiteiten en het bouwen van nieuwe ketens. Ik heb onlangs een subsidie toegekend aan chemische recycler Ioniqa voor het opschalen van hun fabriek van 5 kiloton naar 10 kiloton. Met deze vorm van chemische recycling van kunststoffen wordt een grote CO_2-besparing gerealiseerd. Naast kunststoffen werkt Ioniqa aan chemische recycling van textiel.

Deze analyse geeft relevante inzichten in het einde van de textielketen en op welke manier dit gestimuleerd kan worden. Het sterkt het kabinet in de inzet op en het belang van een UPV en de inzet op een verplicht percentage gerecycled textiel op EU-niveau.

Inzameling en recycling textiel

Het verbeteren van de kwaliteit van de inzameling van textiel is belangrijk voor het meer kunnen herdragen en recyclen van textiel en om de hoeveelheid restafval te verminderen. Om dit een impuls te geven is er vanuit VANG-programma huishoudelijk afval een aantal trajecten uitgevoerd met gemeenten. Zo is bijvoorbeeld de verontreiniging die ontstaat bij de inzameling van textiel – van afdanking door de burger tot aankomst bij de verwerker - grondig geanalyseerd. Samen met de stakeholders is het proces daarna verbeterd, bijvoorbeeld door aanpassing van het inzamelsysteem en de handhaving. Ook is ingezet op betere communicatie van wat wel en niet in de textielbak thuishoort door bijvoorbeeld betere regels en pictogrammen. Daarnaast is met marktpartijen onderzocht op welke manier ingezameld textiel op de markt gezet kan worden met als doel zo veel mogelijk circulair te kunnen inzamelen en verwerken. Dit alles heeft geresulteerd in een handboek waarmee gemeenten geholpen worden om de kwaliteit van ingezameld textiel te verbeteren. In een leernetwerk voor gemeenten worden de kennis en ervaringen uit het Handboek in de loop van 2021 uitgewisseld, zodat gemeenten hun inzameling kunnen verbeteren.

Wanneer textiel is ingezameld is in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) vastgelegd dat de minimumstandaard voor verwerking recycling is. Het is mogelijk hiervan af te wijken en een minder hoogwaardige vorm van verwerking (verbranding) toe te staan wanneer recycling meer dan 205 euro per ton kost of de partij textiel te vervuild is. Ik onderzoek voor verschillende afvalstromen, waaronder textiel, hoe we de uitzonderingsgronden om in te kunnen stemmen met verbranding zo specifiek mogelijk kunnen maken, zodat beoordeling door de vergunningverlener makkelijker wordt. Hiermee geef ik invulling aan de motie Kröger die verzoekt de gronden waarom textiel geschikt is voor recycling in het LAP explicieter te maken.[18]

In de belastingregelgeving wordt het verstrekken van werkkleding gezien als loon aan de werknemer. Als er een logo van minimaal 70 cm^2 op zit, is deze kleding uitgezonderd van loonheffing. In de praktijk blijkt dat dit problemen oplevert voor de recycling van deze kleding, omdat de logo's vaak van een ander materiaal zijn gemaakt dan het kledingstuk zelf. Met de staatssecretaris van Financiën ben ik in gesprek over mogelijke oplossingen.

[18] Kamerstukken II, 2020-2021, 35 570 XII, nr. 42